

Projectvoorstel lokale aanpak energiearmoede i.k.v. opstart FRGE in de Westhoek

De Vlaamse regering wil meewerken aan de vermindering van de CO2 uitstoot door in te zetten op groene energie, door energie-investeringen te subsidiëren en door in te werken op het energiedrag o.a. met het laten uitvoeren van de energiescans enz.

Nu komt er voor de Westhoek met het FRGE (middelen federale overheid) een nieuw instrument bij dat de burgers via quasi renteloze leningen moet aanzetten tot energie-investeringen aan de woning.

SPECIALE FOCUS OP KWETSBARE GROEPEN

Zowel de Vlaamse regering als het FRGE wenst dat een belangrijk deel van die middelen ten goede zou komen aan zij, die ze het meest nodig hebben, nl. de maatschappelijk kwetsbare bewoners. In de Westhoek dienen minstens 13,5% van de FRGE dossiers doelgroepdossiers te zijn. Dat is niet evident.

STIJGENDE ENERGIEARMOEDE

Vooreerst stijgt de energiearmoede: er zijn steeds meer mensen die hun energierekening niet meer kunnen betalen. De OCMW's zien het aantal budgetmeters, cliënten die op het LAC moeten verschijnen, mensen in schuldbemiddeling en schuldbeheer toenemen.

Dit is niet verwonderlijk: de energiefactuur wordt zeer duur voor mensen met een laag inkomen. Daarbij komt dat deze mensen ook in de kwalitatief slechtste huizen wonen met nog hogere energierekeningen tot gevolg.

OCMW's doen heel wat inspanningen in begeleiding maar soms met beperkt resultaat, o.a. door te beperkte tijd voor opvolging en soms door een tekort aan afstemming met andere actoren.

MAATREGELEN KOMEN NIET TERECHT

De meeste goedbedoelde maatregelen voor deze doelgroep missen dan ook vaak hun doel.

Vooreerst zijn deze mensen moeilijk te motiveren om iets te doen aan hun energiedrag. Voor mensen die moeten overleven is energie niet prioritair, ze zien er niet het onmiddellijk nut van in; ze hebben weinig weet hoeveel energie ze verbruiken en betalen.

Het merendeel van de doelgroep is huurder. Dat maakt het nog moeilijker. Zowel huurder als verhuurder zijn om verschillende redenen moeilijk te overtuigen tot energie-investeringen.

Daarnaast zijn de meeste premies en acties vooral gericht naar de middengroepen. Ervaring leert dat premies voor dakisolatie en renovatie voor deze doelgroep ofwel niet van toepassing zijn ofwel te veel eigen financiële inbreng vragen.

De opstart van het FRGE in de Westhoek is een kans om energiearmoede lokaal in kaart te brengen en te werken naar een integrale en resultaatgerichte aanpak.

Daarom heeft Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen samen met de Provinciale Gebiedswerking Westhoek en in overleg met de stuurgroep FRGE een ondersteuningsaanbod uitgewerkt voor de lokale besturen van de Westhoek om iets te doen aan de ergste energiearmoede.

ONZE DOEL: DRIELEDIG

Met dit project beogen we in samenwerking met de OCMW's uit de regio drie doelstellingen:

- Zicht krijgen op de energiearmoede in de gemeente: over wie gaat het? Wat zijn oorzaken en mechanismen waardoor mensen in energiearmoede terecht komen? Wat gebeurt er reeds?
- Er concreet iets aan doen: samen met de betrokkenen acties uitwerken om de energiekost te verminderen door zowel te werken op het energiegedrag als op energiebesparende investeringen aan de woning.
- Structurele aanpak: als slot wensen we vanuit de opgebouwde ervaringen en in overleg met alle actoren komen tot structurele verbeterpunten voor de aanpak in de gemeente.

Het toeleiden van de doelgroep naar het FRGE is dus niet het enig doel van dit project. Voor mensen met weinig of geen inkomens is een lening, zelfs een renteloze meestal geen oplossing. Maar waar enigszins mogelijk zal het aanbod van het FRGE mee bekeken worden.

AANPAK PER GEMEENTE

Een traject duurt telkens één jaar. In dat jaar wensen we volgende stappen te zetten:

1. Bepalen van de doelgroep: wie willen we bereiken?

We willen ons vooral richten naar zij die het het meest nodig hebben en die het moeilijkst worden bereikt.

Afhankelijk van de grootte van de gemeente en het aantal mensen uit de doelgroep bepalen we samen met het OCMW tot wie we ons richten.

We denken daarbij aan de cliënten van de sociale dienst OCMW: de leefloners, de mensen in schuldbegeleiding en bemiddeling of bij wie de begeleiding pas stopte, de cliënten van de LAC's..

Ruimer denken we aan de gebruikers van een budgetmeter, de asielzoekers, de rechthebbenden op een stookoliepremie..

2. Starten met een energiescan of een opvolgscan

Een energiescan blijft een ideale invalshoek om mensen kennis te laten maken met hun energiegelgedrag. Het geeft ook onmiddellijk een zicht op het gedrag en op de staat van de woning. In de meeste OCMW's hebben heel wat cliënten al een scan gehad of werden ze al verschillende keren uitgenodigd. Meestal werd de scan echter niet opgevolgd. Daarom willen we met verschillende acties (liefst i.s.m. de gemeente) de doelgroep overtuigen voor het laten uitvoeren van een energiescan of een opvolgscan voor zij die al een scan hebben gehad.

Hierbij is de medewerking van de maatschappelijk werkers van het OCMW heel belangrijk. We maken dan ook goeie afspraken rond privacy, opvolging en terugkoppeling.

De opbouwwerker is aanwezig bij de uitvoering van de energiescan zodat hij onmiddellijk mee kan zorgen voor de verdere opvolging .

Een besluit van de Vlaamse regering van 10 juni II. bepaalt dat het contingent energiescans per gemeente twee jaar na elkaar wordt gehalveerd en dat ze worden voorbehouden voor de beschermde afnemers en een beperkte doelgroep. Er zijn nog onderhandelingen lopende om de groep beschermde afnemers uit te breiden.

3. Zowel inwerken op het energiegelgedrag als op mogelijke investeringen aan de woning

Bij elke cliënt willen we zowel werken op het gedrag als op mogelijke investeringen.

a. Het energiegelgedrag

Op maat van elke cliënt en zowel individueel als in groep trachten we hun energiegelgedrag te beïnvloeden. We denken daarbij aan :

- een energiejaacht op maat, waarbij ze een engagement aangaan om gedurende 6 maanden hun energieverbruik drastisch te minderen. De opbouwwerker gaat wekelijks langs voor de opmeting van het verbruik op meterkaart en in groep wordt dit verder besproken en opgevolgd.
- een actie omtrent de energieverlindende toestellen. Via de energiemeter bekijken we het verbruik van toestellen en berekenen we de kostprijs. We zoeken

middelen om goedkoper energiearme toestellen ter beschikking te stellen van via premies (naast die van de DNB mogelijks ook een premie vanuit energiefonds OCMW?), via samenaankoop ...

- Een aantal workshops op maat . Mogelijke partners: Zonnwindt, Ecolife en Baseducatie Westhoek.
- Waar mogelijk werken we samen met andere acties en groepen: inschakelen in een gemeentelijke campagne, een financiële ondersteuning voor aankoop van kleine ingrepen ; samenwerking met buurten, met verenigingen..

b. Aanpak energiebesparende investeringen

Wijzigingen aan het gedrag zijn niet voldoende. Meestal schort er heel wat aan de woning.

Kleine energie-investeringen (dakisolatie/dubbele beglazing) kunnen opgenomen worden door de energiesnoeibedrijven. Dan zetten zij een traject op van het opmaken van een offerte, hulp bij het financieel plaatje, mogelijke premies en leningen (o.a. FRGE), tot en met de uitvoering, ...

Voor grotere investeringen kunnen deze acties opgenomen worden door de diensten van de gemeente of de intergemeentelijke woondienst (huisvestingsambtenaar, techniker)

In beide gevallen zorgt de opbouwwerker mee voor de dagdagelijkse opvolging, voor de begeleiding van de cliënt, voor het mee in orde brengen van papieren enz.

We richten ons speciaal op de huurders. De meeste cliënten zijn immers huurder.

We wensen met de huurder en de verhuurder tot afspraken te komen zodat de huurder de premies kan aanvragen en dat de verhuurder het saldo van een investering op zich wil nemen met een woon- en huurprijsgarantie voor de huurder.

4. Op einde traject: verbeterpunten voor structurele aanpak in de gemeente

In één jaar kunnen we enkel een aanzet geven. Daarom is het belangrijk om in overleg met alle actoren tot enkele structurele afspraken te komen over een verdere aanpak in de gemeente.

INZET VAN SAMENLEVINGSOPBOUW

EEN DEELNAME VAN ZOVEEL MOGELIJK GEMEENTEN VAN DE WESTHOEK

- Samenlevingsopbouw zet 2 opbouwwerkers met de nodige omkadering (in totaal staat dit voor de inzet van 1,4 VTE) gedurende 3 jaar in voor de realisatie van dit project.
- We doen dit gefaseerd: het eerste jaar (november 2011 – oktober 2012) voorzien we een dergelijk traject in vier gemeenten: twee in het Noorden, twee in het Zuiden. Na een positieve evaluatie starten we het volgende jaar in vier nieuwe gemeenten.
- Dat betekent max. 12 trajecten/gemeenten in drie jaar.

Samenlevingsopbouw zet in elk traject een derde van een voltijdse personeelstijd in.

ONZE CONCRETE ROL/FUNCTIE:

- De coördinatie en sturing van het project in de gemeente.
- De uitvoering van het project: het opvolgen en uitvoeren van de verschillende stappen in het project.
- Het samenbrengen en afstemmen van alle betrokken actoren (energiesoepers – gemeentelijke diensten milieu, wonen, premies – het OCMW..)
- Een doorgedreven individuele begeleiding: het buddysysteem: we nemen de tijd om mensen in elke stap te begeleiden en te ondersteunen.
- De structurele aanpak: vanuit onze praktijkervaring zoeken we steeds naar structurele verbeterpunten. We organiseren overleg om een structurele aanpak te bewerkstelligen.
- Innovatief: we zoeken vernieuwende methodieken om deze mensen te bereiken en blijvend te motiveren. We hebben expertise in het werken met deze groepen.

KOSTPRIJS

Dit project wordt opgezet door Samenlevingsopbouw i.s.m. de plaatselijke OCMW's. Samenlevingsopbouw brengt 1/3 personeelstijd van een opbouwwerker in per traject. Werkingskosten worden ingebracht in een Leaderdossier "energiearmoede". Elk deelnemend OCMW betaalt de cofinanciering, zijnde € 750.

ROL VAN DE MEDEWERKENDE ACTOREN

Dit project vraagt de medewerking van de drie belangrijkste actoren: het OCMW, de gemeente of de intergemeentelijke woondienst en het energiesnoeiersbedrijf.

ROL VAN HET OCMW

- mee drager van het project: toeleiden en motiveren van doelgroep, mee opvolgen
- informatie over mogelijke cliënten, mogelijke cliënten mee motiveren,
- goeie samenwerking maatschappelijke werkers/opbouwwerkers
- logistieke faciliteiten: een werkplek

ROL VAN DE GEMEENTE

- Mee opzetten van een algemene campagne rond energiebesparing, vorming organiseren..
- Informatie over en mee invullen van alle mogelijke premies
- Aanvragen en ev. uitvoeren van kwaliteitscontrole woning

ROL VAN DE ENERGIESNOEIERS

- de uitvoering en opvolging van de energiescan en opvolgscans, het doorgeven van mogelijke kandidaten voor energiebesparende investeringen, kwaliteitscontrole van de woningen, een dakinspectie, het maken van een offerte voor mogelijke ingrepen, voorstelling financiële mogelijkheden, verdere opvolging ...

SAMENWERKING

Dit kan alleen slagen als alle betrokken actoren in een open sfeer meewerken, informatie geven, samen overleggen ...

BEOOGD RESULTAAT

- mensen uit doelgroep worden individueel begeleid: kwaliteit belangrijker dan kwantiteit
- in groepsbijeenkomsten wordt verder ingegaan op gedrag
- project wordt ingepast in een gemeentelijke campagne rond energie
- er worden aantal trajecten tot energie-investeringen aan woningen ingeleid.
- Aantal mensen doorverwezen naar FRGE
- Zicht op aanpak energiearmoede in gemeente en op verbeterpunten
- Een gemeentelijk voorstel van afstemming en structurele aanpak van energiearmoede

DE START

voor de eerste groep van vier OCMW's is voorzien voor het najaar 2011 (november).

De OCMW's, die willen instappen in een dergelijk project, worden gevraagd om dit tegen half september te laten weten aan

Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen

Torhoutsesteenweg 100 A | 8200 Sint-Andries Brugge

Meer info bij:

Paul Meersman

paul.meersman@samenlevingsopbouw.be

T 0474 919671